

Guia d'aprenentatge
Estructura i desigualtats socials
(3 ECTS)

Any acadèmic 2011-2012

Curs: Retitulacions

Grau en Treball social

Mòdul D: Processos psicològics i socials sobre els quals actua el Treball social

Matèria 2: Estructura, desigualtat i inclusió social

Grau en en Educació social

Mòdul B : Bases conceptuals i contextuals de l'Educació social

Matèria 5: Bases sociològiques i econòmiques de l'Educació Social

Professora: Mercè Darnell Viaña

1.- Presentació de l'assignatura

Aquesta assignatura té com objectiu principal aportar el coneixement adequat i les eines necessàries sobre l'estratificació social i les desigualtats existents en la nostra societat, per tal de facilitar la reflexió i l'anàlisi de des de l'àmbit de les ciències socials.

L'estructura social es conforma a partir de certs processos d'estratificació social, havent sistemes d'estratificació diferents. L'existència d'estructures socials s'explica per la relació entre l'individu i la societat. La socialització i la cultura desenvolupen funcions rellevants per el manteniment i reproducció de les estructures. En aquestes existeixen desigualtats socials, que afecten a la vida quotidiana de les persones, pel que fa la salut, l'habitatge, l'educació, etc. Aquestes desigualtats es donen per qüestions de classe social, d'ètnia, de gènere o d'edat, entre d'altres. A més per entendre-les cal tenir em compte els diferents factors que es donen i vinculen a la relació entre l'Estat de benestar, el mercat i la societat civil. Tot això cal contextualitzar-ho en un marc actual condicionat per la globalització i per la resposta dels moviments socials.

Es tracta d'una assignatura obligatòria de 3 ECTS de 2n curs pels Graus de Treball social i d'Educació social que té lloc el segon semestre del curs 2010/11.

2.- Competències a desenvolupar

- Competència 1: Conèixer i analitzar els processos d'estratificació social i els eixos de les desigualtats socials existents en l'actualitat, tenint en compte les diferències culturals i atenent també a la relació entre l'Estat, el mercat i la societat civil.
- Competència 2: Analitzar i avaluar els factors que determinen o possibiliten la inclusió social, així com els efectes de la desigualtat i la discriminació en contextos determinats.
- Competència 3: Aplicar el coneixement científic sobre la matèria amb rigor a partir de les eines que s'ofereixen des de les ciències socials i mostrar una capacitat crítica d'anàlisi de la realitat.

3.- Continguts

Aquest assignatura consta de tres mòduls, cadascun dels quals està estructurat en diverses unitats:

Mòdul 1: Conceptes bàsics: individu, societat i estratificació social

- 1.1. Relació individu i societat i formació de l'estructura social
- 1.2. Formes d'estratificació social i evolució
- 1.3. Recursos econòmics, poder d'influència i prestigi
- 1.4. Pobresa, desigualtat i exclusió social

Mòdul 2: Eixos de desigualtat social i processos d'exclusió social

- 2.1. Eixos de desigualtat: gènere, classe, ètnia i edat.
- 2.2. Àmbits on té lloc l'exclusió social: econòmic, formatiu, laboral, relacional, residencial, sociosanitari i drets de ciutadania.
- 2.3. Crítiques i context de l'exclusió en l'actualitat.

Mòdul 3: Estratègies i respostes per la inclusió social

- 3.1. Estat de benestar i polítiques socials
- 3.2. Respostes des del Tercer sector i societat civil

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- És capaç de definir els conceptes bàsics sobre l'estructura social i les desigualtats socials existents a les societats contemporànies, mostrant coneixement sobre l'evolució històrica de les mateixes.
- Coneix i compren els processos implicats en les desigualtats socials i mostra una capacitat d'anàlisi crítica a partir de les diferents perspectives aportades de les ciències socials.
- Sap identificar i analitzar els problemes socials i les necessitats derivades de les situacions d'exclusió, discriminació i opressió en els que intervé el treball social i l'educació social i les formes d'intervenció per combatre-la.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor/a:

- Sessions teòriques: exposició dels fonaments teòrics sobre l'estructura i les desigualtats socials.
- Sessions d'anàlisi i de reflexió a partir de debats. Plantejament de qüestions a partir de documents de vídeo o de text.
- Proposar notícies, articles o casos al campus virtual.
- Orientar i donar suport a l'alumnat durant el procés d'adquisició de coneixements de l'assignatura.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Assistència a les sessions teòriques i participació a classe o a l'aula virtual mostrant capacitat reflexiva.
- Participar activament en els debats proposats a classe a partir de documents de text i de vídeo, mostrant el coneixement de conceptes adquirits a partir de les sessions teòriques i de la lectura de bibliografia obligatòria i opcional.
-

- Elaborar un treball individual, realitzar tutories d'orientació amb la docent i participar en els fòrums virtuals.
- Realitzar activitats pròpies del treball autònom com la lectura, sistematització d'informació, organització d'apunts i elaboració d'esquemes.

6. Bibliografia i recursos

- Beck, U. (1998). *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.
- Bell, D. (1982). *Las contradicciones culturales del capitalismo avanzado*. Madrid: Alianza.
- Beltran, E., Maqueira, V. (eds.) (2001) *Feminismos. Debates teóricos contemporáneos*. Madrid: Alianza.
- Bretones, M.T.(2001). *Sociedades avanzadas. Manual de estructura social*. Barcelona: Hacer editorial.
- Castel, R. (1997): *La metamorfosi de la cuestión social. Una crónica del salariado*. Barcelona: Paidós.
- Giddens, A. (2007) *Sociología*. Madrid: Alianza.
- Giner, S. (2000) *Sociología*. Barcelona: Península.
- Gómez-Granell, C. (Coord.) i Mari-Klose, P. (Dir.) (2008): *Informe de la Inclusió social a Espanya 2008*. Barcelona: Caixa Catalunya. Obra social
- Ibarra, P. (2000) "¿Qué son los movimientos sociales?". A: E. Grau & P. Ibarra (coords.) *Anuario de Movimientos Sociales. Una mirada sobre la red*. Barcelona: Icària & Getiko Fundazioa.
- Macionis, J.J; Plummer, K. (2007) *Sociología*. Madrid: Prentice Hall.
- Martínez, X., Marín, A. (2010). *Educació i ascens social a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Recuperat a 7 de gener del 2011: <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/520.pdf>
- Maruani, M., Rogerat, C., Torns, T. (dirs.) (2000). *Las nuevas fronteras de la desigualdad*. Barcelona: Icària.
- Miguélez, F.; Garcia, T.; Rebollo, O.; Sánchez, C.; Romero, A. (1997). *Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània*. Barcelona: Proa-UAB.
- Rambla, X. (coord.); Mora, E.; Moreno, S., Parella, S., Tarabini, A., Verger, T. (2008). *Les fractures de l'estructura social*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- Sennet, R. (2000). *La corrosión del carácter*. Madrid: Alianza.

Subirats, J. (Dir.) (2005): *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya*. Bellaterra:
Universitat Autònoma de Barcelona.

7.- Sistema d'avaluació

7.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Participació activa en els debats i en la possible elaboració de breus reflexions sobre els debats.
- Quantitat i qualitat de participacions en el fòrum virtual.
- Realització d'un treball individual sobre alguna de les qüestions proposades durant les classes, incloses en el temari, i relacionat amb l'àmbit del treball social o l'educació social.
- Prova final escrita, si no es fa avaluació continuada.

7.2.- Criteris d'avaluació

L'avaluació continuada de l'assignatura tindrà un valor total del 100%, ponderada de la següent manera:

- 1) Debats i reflexions a nivell presencial i/o en el fòrum virtual (30%)
- 2) Treball individual (70%)

L'avaluació única inclourà una prova escrita o oral, amb un valor del 100% de la nota final.